

Z A K O N

O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VLADI

Član 1.

U Zakonu o Vladi ("Službeni glasnik RS", br. 55/05, 71/05 – ispravka, 101/2007. i 65/2008) u članu 7. stav 2. posle reči "organa državne uprave" dodaju se reči "i nosilaca javnih ovlašćenja".

Član 2.

U članu 8. stav 2. posle reči "Ako organ državne uprave" dodaju se reči "ili nosilac javnih ovlašćenja".

Posle stava 3. dodaje se stav 4. koji glasi:

Vlada je u obavezi da poništi ili ukine propis nosioca javnog ovlašćenja ako on nije u saglasnosti sa drugim propisom ili opštim aktom Narodne Skupštine ili Vlade, a ako on nije u saglasnosti sa Ustavom ili zakonom, Vlada je dužna da ga obustavi od izvršenja i da pred Ustavnim sudom pokrene postupak za ocenu njegove ustavnosti ili zakonitosti.

Član 3.

U članu 10. stav 1. reči " jedan ili više potpredsednika", zamenjuju se rečju "potpredsednik".

Stavovi 2. i 3. brišu se.

Član 4.

Član 11. stav 1. menja se i glasi:

Član Vlade ne može biti na drugoj javnoj funkciji u organima Republike Srbije, autonomne pokrajine, grada, jedinice lokalne samouprave, organima javne agencije ili drugog nosioca javnog ovlašćenja i organima javnog preduzeća i privrednih društava, ustanova, i drugih organizacija, čiji je osnivač, odnosno član Republika Srbija, autonomna pokrajina, grad ili jedinica lokalne samouprave, niti vršiti delatnost koja je po zakonu nespojiva sa dužnošću člana Vlade, niti stvoriti mogućnost sukoba interesa sa njegovim drugim funkcijama, poslovima ili privatnim interesima.

Član 5.

Član 13. menja se i glasi:

Potpredsednik Vlade zamenjuje predsednika Vlade za vreme odsutnosti ili sprečenosti sa svim ovlašćenjima predsednika Vlade i pomaže predsedniku Vlade u obavljanju poslova.

Potpredsednika Vlade bira Narodna skupština na predlog kandidata za predsednika Vlade.

Član 6.

Naslov iznad člana 13a briše se a član 13a menja se i glasi:

Član 13a

Vlada na predlog predsednika Vlade određuje jednog resornog ministra, koji zamenjuje predsednika Vlade za vreme odsutnosti ili sprečenosti predsednika Vlade i potpredsednika Vlade sa svim ovlašćenjima predsednika Vlade, izuzev ovlašćenja za predlaganje izbora ili razrešenja člana Vlade i podnošenja predloga za glasanje o poverenju Vladi.

Ministar iz stava 1. za vreme dok zamenjuje predsednika Vlade ima pravo na platu potpredsednika Vlade.

Član 7.

Naslov iznad člana 27. i član 27. menjaju se i glase:

Kabinet predsednika Vlade

Član 27.

Predsednik Vlade ima kabinet koji obavlja stručne i druge poslove za potrebe predsednika i potpredsednika Vlade.

Radom kabineta rukovodi šef kabineta koga postavlja i razrešava predsednik Vlade

Radni odnos u kabinetu se zasniva na određeno vreme, dok traje dužnost predsednika Vlade.

Predsednik Vlade može imenovati najviše šest posebnih savetnika koji obavljaju stručne poslove za predsednika i potpredsednika Vlade.

Prava i obaveze posebnog savetnika se uređuju u skladu sa zakonom kojim se uređuje državna uprava.

Član 7.

Vlada će uskladiti svoju organizaciju i organizaciju kabineta u skladu sa ovim zakonom u roku od 30 dana od dana stupanja zakona na snagu.

Član 8.

Članovima Vlade prestaju sve javne funkcije koje nisu u skladu sa ovim zakonom tridesetog dana od dana stupanja zakona na snagu po sili zakona.

U slučaju da su članovi Vlade na javnim funkcijama na osnovu drugog zakona ili propisa koji nije u skladu sa ovim zakonom, primeniće se ovaj zakon.

Vlada je dužna da na javne funkcije iz stava 1. u organizacijama čiji je osnivač Republika izvrši imenovanje u skladu sa zakonom kojim se uređuje rad javnih agencija i zakonom kojim se uređuju javne službe.

Član 9.

Ovlašćuje se Zakonodavni odbor Narodne skupštine da utvrdi prečišćeni tekst Zakona o Vladi.

Član 10.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije."

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o Vladi nalazi se u članu 135. Ustava Republike Srbije kojim je propisano da se o Vladi donosi zakon.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Sastav i organizacija Vlade utvrđeni važećim Zakonom o Vladi nisu u skladu sa izmenjenim okolnostima i ne obezbeđuju efikasno delovanje i obavljanje ustavnih nadležnosti. Takođe, postojeća organizacija službi Vlade je preskupa i nije u skladu sa smanjenim mogućnostima finansiranja iz budžeta Republike Srbije. Odredbe o nespojivosti javnih funkcija i sukobu interesa članova Vlade nisu u celosti skladu sa Ustavom i izmenjenim zakonima koji uređuju zabranu sukoba interesa u obavljanju javnih funkcija, te je neophodna njihova izmena. Ovlašćenja Vlade u odnosu na nadzor nosilaca javnih ovlašćenja nisu uređena način koji obezbeđuje efikasan nadzor, pa je neophodna njihova izmena.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Članom 1. se odgovornost Vlade proširuje i na rad nosilaca javnih ovlašćenja, što je bitno sa razloga što je veliki deo poslova i ovlašćenja državne uprave zakonima prenet javnim agencijama i drugim nosiocima javnih ovlašćenja. Obim i karakter tih ovlašćenja je takav da njihov rad bitno utiče na sprovođenje zakona i posredno i na vođenje politike, posebno u privredi. Kako je Vlada po članu 124. Ustava odgovorna za sprovođenje zakona, neophodno je precizirati i njenu odgovornost za rad nosilaca javnih ovlašćenja.

Članom 2. se propisuje pravo ali i obaveza Vlade da poništi, ukine ili stavi van snage propis i opšti akt nosioca javnog ovlašćenja, koje pravo i obaveza važećim zakonom nije propisana. Takvo pravo je propisano samo u odnosu na organe uprave, a imajući u vidu razloge iznete u obrazloženju člana 1., neophodno je da se propiše isto ovlašćenje i u odnosu na nosioce javnih ovlašćenja. Članom 57. Zakona o državnoj upravi je propisana obaveza ministarstava da Vladi podnesu predlog za poništaj, ukidanje ili stavljanje van snage propisa, ali ovim ni drugim zakonom nije uređeno postupanje Vlade. Propisivanje obaveze Vlade za preduzimanje mera je veoma bitno i sa razloga što nosioci javnih ovlašćenja, a posebno javne agencije, najčešće istovremeno donose propise i iste primenjuju u odlučivanju o pravima i obavezama fizičkih i pravnih lica, a pri tome svoje usluge naplaćuju, čime dolaze u sukob interesa i krše ustavni princip podele vlasti. U odsustvu ovlašćenja i obaveza Vlade da kontroliše ovu oblast, naročito privredni subjekti imaju velikih problema sa postupanjima javnih agencija, što je bitno uticalo na pad investicija. Veći broj takvih propisa je osporen pred Ustavnim sudom ali je taj postupak spor, tako da je neophodno hitno izvršiti predloženu izmenu zakona.

Članom 3. se menja član 10. zakona tako da Vlada ima u sastavu samo jednog izabranog potpredsednika i nema ministre bez portfelja. Predloženo rešenje je u skladu sa dobrom praksom uređenih država. Dodatni razlog je činjenica da se time smanjuju troškovi, što je neophodno imajući u vidu ekonomsku situaciju i stalan budžetski deficit. Svakako se mora imati u vidu da ti troškovi nisu ograničeni samo na platu dodatnih potpredsednika i ministara, već da postoje i troškovi njihovih kabineta, obezbeđenja, prevoza i mnogi drugi.

Članom 4. se pitanje nespojivosti funkcija i sukob interesa članova Vlade uređuje na način koji je uskladu sa Ustavom, potvrđenim međunarodnim konvencijama i kasnijim izmenama propisa o borbi protiv korupcije i sukobu interesa. Postojeće rešenje iz važećeg zakona otvara široke mogućnosti za obavljanje javnih funkcija članova Vlade koje jesu u međusobnom sukobu interesa, nezavisno od činjenice da pojedini zakoni i drugi propisi dopuštaju obavljanje takvih funkcija, iako su u smislu člana 6. Ustava u direktnom i konkretnom sukobu interesa. Veći broj ministara sadašnje Vlade se nalazi na javnim funkcijama u organima javnih agencija i drugih nosilaca javnih ovlašćenja u kojima primaju i naknade za funkcije, iako se time izaziva sukob interesa tako što su isti ministri nadležni za nadzor nad radom tih organizacija. O tome je bilo mnogo negativnih izveštaja medija i reakcija javnosti, a veći broj takvih propisa je u postupku ocene ustavnosti. Situaciju bitno pogoršava okolnost da neki od ministara nisu prijavili te funkcije Agenciji za borbu protiv korupcije niti prihode po tom osnovu, zbog čega su protiv njih podnete prijave. Stoga je neophodno je da se ovim zakonom takve pojave i ponašanja eliminišu, bez čekanja na odluke Ustavnog suda, te da se na taj način povрати poverenje građana u ovu Vladu i njene ministre. Iz tog razloga je prelaznom odredbom iz člana 8. ovog zakona propisano da se članovi Vlade moraju povući sa takvih funkcija u roku od 30 dana, nezavisno od toga što im drugi zakon takvu funkciju omogućava, pri čemu se primenjuje ovaj zakon, kao kasniji zakon i zakon kojim se na potpun način uređuju prava i obaveze članova Vlade.

Članom 5. se na potpun i jasan način uređuje način izbora i položaj potpredsednika Vlade, koji je znatno bolji od sada važećeg zakona i u skladu sa dobrom praksom i zakonima uređenih država.

Članom 6. se uređuje način određivanja jednog člana Vlade iz reda ministara, koji bi zamenjivao predsednika Vlade za vreme odsutnosti ili sprečenosti predsednika Vlade i potpredsednika Vlade i njegova ovlašćenja.

Članom 7. se uređuje način organizacije kabineta predsednika i potpredsednika Vlade. Prema predloženom rešenju, predsednik i potpredsednik Vlade imaju samo jedan kabinet, što je racionalnije i jeftnije rešenje, u odnosu na sadašnje stanje gde svaki od više potpredsednika ima svoj kabinet, uključujući i resorne ministre, koji istovremeno imaju i ministarske kabinete. Takvo rešenje nema nikavog opravdanja i veoma je skupo, a osnovano se postavlja pitanje kada resorni ministar može stići da radi u dva kabineta. Prema dostupnim informacijama, neki od tih kabineta potpredsednika imaju i po više desetina zaposlenih i veći broj posebnih savetnika. To u situaciji kada se povećavaju porezi radi popune budžeta i uzimaju skupi krediti, izaziva opravdano negodovanje građana, posebno kada su rezultati Vlade i ministara više nego skromni, a niko nema informacije šta konkretno ti kabineti rade. Predloženom izmenom je istovremeno propisan i broj posebnih savetnika predsednika Vlade i njihov položaj je uređen u skladu sa Zakonom o državnoj upravi na isti način kao i posebnih savetnika ministara.

Članom 8. je propisan prestanak obavljanja drugih javnih funkcija od strane članova Vlade u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona i obaveza primene ovog zakona u slučaju da drugi zakon propisuje da član Vlade obavlja drugu javnu funkciju. Ovakvim zakonskim rešenjem bi se eliminisali slučajevi sukoba interesa koji su omogućeni ranijim propisima, naročito onim koji su doneti pre stupanja na snagu Ustava iz 2006. godine, ali i kasnijih koji takve situacije omogućavaju suprotno Ustavu.

Članom 9. se ovlašćuje zakonodavni odbor da uradi prečišćeni tekst zakona.

Članom 10. se propisuje da zakon stupa na snagu osmog dana od objavljivanja.

IV. FINANSIJSKA SREDSTVA POTREBNA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

U Budžetu Republike Srbije nije potrebno obezbeđivanje dodatnih finansijskih sredstava za sprovođenje zakona.

V. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Donošenje ovog zakona po hitnom postupku od naročite je važnosti za funkcionisanje Republike Srbije i njenih institucija i smanjenje budžetskih rashoda, što nije ostvarivo u situaciji kada je još na snazi sadašnji Zakon o Vladi koji sadrži zakonska rešenja koja onemogućavaju efikasan rad Vlade, stvaraju nepotrebne troškove i omogućavaju sukob interesa članova Vlade.

Stoga je neophodno da se ovaj zakon donese po hitnom postupku i time spreče moguće štetne posledice po rad državnih organa.